

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยง
ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต
เทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

ฝ่ายงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
เทศบาลตำบลบ้านดู่

คำนำ

การบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและควบคุม ในด้าน ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวม ดังนั้น “การบริหารความเสี่ยงที่ดี” คือการที่คนในองค์กรมีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตรวจสอบประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรอยู่เสมอ อีกทั้งมีการร่วมกันวางแผน ป้องกันและควบคุมให้เหมาะสมกับภารกิจเพื่อลดสภาพปัญหาหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจสร้างความเสียหายหรือความสูญเสียให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเทศบาลตำบลบ้านดู่ ได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต และดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานทุกสำนัก/กอง มีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลบ้านดู่ สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามแบบประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อบริหารความเสี่ยงอย่างเป็น กระบวนการ ซึ่งเป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดปัญหา หรือความเสียหายให้ระดับความเสี่ยงอยู่ใน ระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ โดยการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการขับเคลื่อน ธรรมนูญการเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๕๕๗ เรื่อง ๒ มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริต ประพฤติ มิชอบ ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการ สร้างธรรมนูญในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

เทศบาลตำบลบ้านดู่ ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงาน มีมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิด การทุจริตซึ่งเป็น มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ ต่อไป

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
เทศบาลตำบลบ้านดู่
มีนาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
- หลักการและเหตุผล	๑
- วัตถุประสงค์	๒
- เป้าหมาย	๒
- ประโยชน์ที่ได้รับ	๓
บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
- ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและความหมาย	๔
- ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน	๕
- สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน	๘
- รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน	๑๐
- ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน	๑๒
- ความรู้ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง	๑๔
บทที่ ๓ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
- การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กร	๑๖
- ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีของเทศบาลตำบลบ้านดู่	๑๗
ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	๑๘
ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๑๙
ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (หาค่าเฉลี่ยรวม)	๒๐
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๒๒
ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง	๒๓
ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	๒๗
ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	๓๑
ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	๓๒
ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	๓๔
ภาคผนวก	
- สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่	๓๘
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - เมษายน ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)	

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวันจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการมั่นคงของชาติ เป็นปัญหาระดับต้นๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากเกิดขึ้นทุก ภาคส่วนในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคการเมือง ภาคราชการในเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักถูกมอง จากภายนอกสังคมว่า เป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และมักปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อ และ รายงานของทางราชการอยู่เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการกระจายอำนาจ และความศรัทธาต่อระบบ การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทย เรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมีผลทางลบ สอดคล้อง กับการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินการทุจริตคอร์รัปชันทั่วโลกที่ จัดตั้งโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่าผลคะแนนของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๘ อยู่ที่ ๓๕ ถึง ๓๘ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อยู่ที่อันดับ ๗๘ จาก ๑๖๘ ประเทศ ทั่วโลกและเป็นอันดับที่ ๓ ในประเทศอาเซียน รองจากประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย และล่าสุดพบว่า ผลคะแนนของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดลง ๓ คะแนนจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ลำดับที่ ๑๐๑ จาก ๑๖๘ ทั่วประเทศซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูง

แม้ในช่วงระยะที่ผ่านมาประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปราบปรามและป้องกันการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นร่วมเป็นภาคีภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ การจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้ว ๓ ฉบับ แต่ปัญหาการทุจริตใน ประเทศไทยไม่ได้มีแนวโน้มที่ลดลง สาเหตุที่ทำให้การทุจริตเป็นปัญหาที่สำคัญในสังคมไทย ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านพื้นฐาน โครงสร้างทางสังคม ซึ่งเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แนวดิ่ง หรืออีกนัย หนึ่งคือพื้นฐานของสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะในหมู่ ญาติพี่น้องและพวกพ้อง ยึดติดกับกระแสนิยม วัตถุนิยม ติดความสบาย ยกย่องคนที่มีเงินและมีอำนาจ คนไทยบางคนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติที่ยอมรับได้ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกใน สังคมไทยมาตั้งแต่อดีต หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมและวัฒนธรรมไปแล้ว ผวนกับปัจจัยทางด้าน การทำงานที่ไม่ได้บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนไว้ด้วยกัน ซึ่งส่งผลให้การกระทำของกลไกหรือความ พยายามที่ได้กล่าวข้างต้นไม่สามารถทำได้อย่างเต็มศักยภาพ ขาดความเข้มแข็ง

ปัจจุบันยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ใช้อยู่เป็นฉบับที่ ๓ เริ่มจากปีพ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมุ่งสู่เป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสังคมมิติใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศ ไทยมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์

“ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประเทศไทยได้รับประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในปีพ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งการจะทำให้มีคะแนนที่สูงได้นั้นการบริหารงานภาครัฐต้องมีระดับธรรมาภิบาลที่สูงขึ้นเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนต้องมีพฤติกรรมแตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ ในทางทุจริตประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกกระดับดัชนีการรับรู้ทุกชนิด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับเจตจำนงทางการเมือง ในการต่อต้านการทุจริตของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. เพื่อยกระดับจิตสำนึกรับผิดชอบในผลประโยชน์ของสาธารณะ ของข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น
๓. เพื่อให้การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)
๔. เพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม (people's participation) และตรวจสอบ (people's audit) ของภาคประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๕. เพื่อพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. เป้าหมาย

๑. ข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนท้องถิ่น ปราศจากการก่อให้เกิดข้อสงสัยในการประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม การขัดกันแห่งผลประโยชน์และแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
๒. เครื่องมือมาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่สามารถป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและ ประพฤติมิชอบของข้าราชการ
๓. โครงการ กิจกรรม มาตรการ ที่สนับสนุนให้สาธารณะและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และตรวจสอบการปฏิบัติหรือบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔. กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบ ควบคุม ถ่วงดุล การใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนงาน ที่มีประสิทธิภาพ ลดโอกาสในการกระทำทุจริต และประพฤติมิชอบจนเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน

๔. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น มีจิตสำนึกรักท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำมาซึ่งการสร้างค่านิยมและอุดมการณ์ในการต่อต้านการทุจริต จากการปลูกฝังหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาล รวมถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวันได้

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารราชการเป็นไปตามหลักบริหารกิจการ บ้านเมือง ที่ดีมีความโปร่งใสเป็นธรรมและตรวจสอบได้

๓. ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ รวมถึงร่วมตรวจสอบในฐานะพลเมืองที่มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น อันจะนำมาซึ่งการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ที่มีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังการทุจริต

๔. สามารถพัฒนาระบบกลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังการทุจริต

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทาง การบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพ ลดโอกาสการกระทำทุจริต และประพฤติมิชอบจนเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน ในการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจ และให้ความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังการทุจริตที่เข้มแข็งยั่งยืน

บทที่ ๒

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของชาติรูปแบบหนึ่ง ซึ่งหลายคนหรือองค์กรมองข้ามเพราะคิดว่าไม่สำคัญและไม่ใช่ปัญหาของตนเอง หรือบางครั้งมองว่าเป็นเรื่อง ไกลตัว ซึ่งแท้จริงแล้วปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวพัน และเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของ คนในสังคมทุกคน โดยปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐนี้ อาจมีสาเหตุหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ความยากจนของข้าราชการชั้นผู้น้อย ความอยากได้อะไรก็ได้ การขัดกันของผลประโยชน์การทุจริตคอร์รัปชัน เจริญนโยบาย ฯลฯ ดังนั้น เทศบาลเมืองแม่เหิยะ จึงต้องทำความเข้าใจ หรือศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่มีความเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตและการบริหารความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทุจริต เพื่อค้นหาแนวทางในการดำเนินการประเมินความเสี่ยงและดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ให้มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษาในส่วนนี้ผู้จัดทำได้ทำการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและความหมาย
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน
๓. สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน
๔. รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน
๕. ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน
๖. ความรู้ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

๑. ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและความหมาย

ความหมายการทุจริต พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมาย การทุจริต คือ ประพฤติชั่วคดโกง ไม่ซื่อตรง

ประมวลกฎหมายอาญาให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๑ (๑) ได้บัญญัติว่า โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ได้บัญญัติว่า ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหนือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ บัญญัติว่า ทุจริตในภาครัฐ หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติดมิชอบในภาครัฐ ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่ง หรือปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติใดๆ ในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อ แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ได้กำหนดความหมาย การทุจริตคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ญาติพี่น้อง และพวกพ้อง

องค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International) ได้กำหนดความหมาย คอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิด เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

สรุปความหมายของการทุจริต

การทุจริต (Corruption) คือ การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบเพื่อประโยชน์ต่อ ตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือประโยชน์อื่นใดอันมิควรได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานด้วยการให้หรือการรับสินบนทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การฟอกเงิน การยกยอก การปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน

๒.๑ ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Triangle Theory)

ทฤษฎีที่ได้รับความนิยม และมักถูกนำมาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาการทุจริตคอร์รัปชัน คือ ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Triangle Theory) ของ Donald R Cressey (เขียนในช่วงปีทศวรรษ ๑๙๘๐) โดยทฤษฎีดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ การทุจริตคอร์รัปชันมีโอกาส ที่จะเกิดขึ้นสูงหากมีเหตุการณ์ หรือปัจจัยเสี่ยง ที่เอื้อต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันใน ๓ ด้าน ได้แก่

๑.๑ การมีความกดดัน หรือแรงจูงใจ (Pressure or Incentive) ซึ่งผู้ที่กระทำการทุจริต คอร์รัปชันจะมีความกดดัน หรือมีแรงจูงใจ ให้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งแรงผลักดันอาจเกิดจาก (๑) ความกดดันในการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กิจการที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยใช้ตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการเงินตามระยะเวลาที่กำหนดไว้สูงเกินไป เช่น รายได้ของยอดขาย ผลกำไรที่ได้รับ ฯลฯ ซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานทำไม่ได้ตามที่กำหนดไว้จะถูกลงโทษ เจียนไขเหล่านี้มักเป็นความกดดันที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน โดยวิธีการแก้ไขรายละเอียดและตัวเลขบัญชีในรายงานที่ เสนอต่อผู้บริหาร (๒) ความกดดันและแรงจูงใจส่วนตัว หรือส่วนบุคคล เช่น ความเดือนร้อนทางการเงิน เฉพาะหน้า หรือบางกรณีอาจเกิดขึ้นจากอุปนิสัยส่วนตัว เช่น ติดการพนัน การใช้จ่ายที่สุรุ่ยสุร่าย และเป็นคนที่มียุติสนัยชอบความท้าทาย เป็นต้น

๑.๒ การมีโอกาสในการกระทำผิด (Opportunity) กล่าวคือ การมีโอกาสในการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันนั้น โอกาสที่เอื้อต่อการจะปกปิดการกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน โอกาสที่จะแปลงสภาพของทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตคอร์รัปชัน โอกาสในการกระทำผิดที่เกิดจากจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายในองค์กร หรือระบบการตรวจสอบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่ไม่สามารถ ตอบสนองได้อย่างทันที่ทันใด (ทันเวลา) เป็นต้น ซึ่งข้อบกพร่องของระบบการควบคุม หรือมาตรการ ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ขาดการแบ่งแยกหน้าที่ที่มีความเสี่ยงต่อการสร้างความเสียหาย ให้แก่องค์กรการละเมิด หรือการยกเว้นการควบคุม (ลักษณะงานบางอย่างไม่ต้องได้รับการตรวจสอบ) ขาดการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ทรัพย์สิน และระบบสารสนเทศที่มีความสำคัญ ส่วนระบบการควบคุม การทุจริตคอร์รัปชันแบบค้นพบ เช่น ไม่มีร่องรอยที่

สามารถตรวจสอบได้ ทำให้สามารถกระทำความผิด ได้โดยไร้ร่องรอย หรือระบบตรวจพบได้ยากไม่มีระบบการควบคุมแบบอัตโนมัติการค้นพบการกระทำผิด ได้ในระยะเวลาที่เกิดขึ้นจริง ไม่มีการตรวจนับทรัพย์สินและตรวจสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

๑.๓ การมีข้ออ้าง หรือการใช้เหตุผล ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกดีขึ้น (Rationale) เช่น การอ้างถึงความจำเป็น ความเดือดร้อนส่วนตัว การอ้างว่าเป็นธรรมเนียม หรือเป็นประเพณีที่ต้องกระทำการ อ้างว่าไม่ทราบว่ามีสิ่งใดที่ตนเองกระทำนั้นเป็นความผิดเพราะเนื่องจากใคร ๆ ก็ทำกัน หรืออ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การตกแต่งตัวเลขการเงินให้มีกำไรเพื่อให้ผู้ถือหุ้นเกิดความพึงพอใจ หรือเพื่อต้องการได้รับเงินปันผล และราคาหุ้นเพิ่มสูงขึ้น หรืออ้างว่าทำเพื่อ ไม่ให้กิจการล้มละลาย เป็นต้น

๒.๒ ทฤษฎีการขัดกันแห่งประโยชน์ (Conflict of Interests Theory) ทฤษฎีนี้สามารถอธิบายถึงผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันในเรื่องของผลประโยชน์ ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งตามทฤษฎีนี้คำว่า “การทุจริตคอร์รัปชัน” จะมีความหมายที่กว้าง ซึ่งลักษณะของความขัดแย้งมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่อยู่ในรูปแบบ ของสิ่งที่ไม่ผิด กฎหมาย อาจเป็นผลประโยชน์ที่มีมูลค่าทางการเงินหรือไม่ก็ได้ หรืออาจหมายถึง ผู้บริหารที่คำนึงถึง ผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าสิ่งอื่นใดจนส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ซึ่ง อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่างเช่น ผลประโยชน์ทับซ้อนที่ เรามักพบเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ การที่ผู้มีอำนาจในรัฐบาลเป็นคู่สัญญากับบริษัทของตนเอง การทำงานพิเศษนอกเหนือจากงาน ประจำการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลภายใน การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นตัวแบบในการอธิบาย ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น ซึ่งตัวทฤษฎีสามารถนำมาใช้ตั้งเป็นคำถามว่า รูปแบบ การทุจริตคอร์รัปชันในแต่ละลักษณะนั้นเกิดขึ้น จากบุคคลกลุ่มใดในสังคม และมีลักษณะของการแสวงหา ผลประโยชน์อย่างไรบ้าง

ทฤษฎีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดเรื่องหน้าที่ของหน่วยงานราชการสมัยใหม่ หรือองค์กรทางด้านการปกครองสมัยใหม่ และแนวคิดเรื่องผลประโยชน์สาธารณะที่มีการมุ่งเน้นว่าหน่วยงานราชการสมัยใหม่มีภารกิจทำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ส่วนบุคคลสาธารณะ ได้แก่ นักการเมืองและข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีหลักจริยธรรมในการทำงาน กล่าวคือ ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเท่านั้น มิใช่เพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ในขณะเดียวกันบุคคลสาธารณะต้องปลอดจากอิทธิพล หรือสิ่งล่อตัวล่อใจ เพื่อให้การตัดสินใจเป็นอิสระและเป็นกลาง ฉะนั้น หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในหน่วยงานราชการสมัยใหม่ จึงมีไว้เพื่อให้บุคคลสาธารณะสามารถใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นการปกป้องผลประโยชน์ทั้งของประชาชนและของรัฐในเวลาเดียวกัน

คำว่า “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ในความหมายของ Kenneth Kernaghan หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบแสวงหาหรือมีผลประโยชน์ส่วนตนใน เรื่องนั้น ๆ ด้วย ส่วน Sandra William ได้ให้ความหมายว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ ข้าราชการได้เปิดโอกาสให้เงิน หรือผลประโยชน์ส่วนตัว เข้ามามีอิทธิพลต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ ของตนซึ่งจะต้องมีต่อ

สาธารณะ และ Patrick Boyer ได้ให้ความหมายว่า ในสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ รัฐมีผลประโยชน์ส่วนตัวและใช้อิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

Suemas Miller เห็นว่าการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นสถานการณ์ที่บุคคลมีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งบุคคลนั้นจะขัดกันผลประโยชน์ถ้าหากเขาถูกขอร้องจากบุคคลอื่นให้ตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ของผู้ร้องขอโดยที่ตัวเขาเองก็มีผลประโยชน์ที่แน่นอนจากการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ส่วน **William** ให้ความหมายว่า เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีผลประโยชน์ส่วนตัว (ทางการเงิน) ที่กระทบต่อการใช้อำนาจรัฐ หรือเป็นสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจหน้าที่

สำหรับองค์ประกอบของความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) นั้น **Michael McDonald** เห็นว่ามียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ (๑) มีประเด็นเรื่องผลประโยชน์ส่วนบุคคล (ทางการเงิน) (๒) เป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ และ (๓) เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นการขาดจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่

Ken Kernaghan และ John Langford ได้ประมวลการกระทำที่เข้าข่ายความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) ได้แก่ การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) ใช้อิทธิพล (Influence Padding) ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using Employer's Property for Private Advantage) ใช้ข้อมูลลับของทางราชการ (Using Confidential Information) รับงานนอก (Outside Employment or Moonlighting) และทำงานหลังออกจากตำแหน่ง (Post - Employment) ฉะนั้น การแสวงหา ผลประโยชน์จากการมีผลประโยชน์ทับซ้อนอาจมีวิธีการจัดการกับปัญหาเหล่านี้โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง การกำหนดนโยบายของรัฐบาล การออกเป็นมติของคณะรัฐมนตรี การออกกฎหมายใหม่ การแก้ไขหรือการออกกฎระเบียบของทางราชการใหม่ ฯลฯ

การขัดกันแห่งผลประโยชน์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ อาจไม่ใช่เรื่องผลประโยชน์ทางการเงินเสมอไป แต่อาจเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางด้านการเมืองได้เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การได้รับ การสนับสนุนและได้รับความภาคภูมิใจจากผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งการใช้นโยบายของรัฐบาล อาจจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนได้ เช่น การใช้นโยบายการเมืองของกลุ่มเสียงข้างมาก คือ นโยบายสาธารณะที่ให้ความหวังว่าจะอำนวยความสะดวกแก่คนหมู่มาก โดยที่ภาระค่าใช้จ่ายก็เป็นของ คนส่วนใหญ่ เช่น นโยบายสวัสดิการสังคม เป็นต้น นโยบายของกลุ่มผลประโยชน์ คือ นโยบายสาธารณะ ที่ให้ประโยชน์แก่คนกลุ่มเล็ก ๆ และบีบบังคับคนกลุ่มเล็ก ๆ อีกเช่นกันที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่าย และการเมือง เพื่อผู้อยู่ใต้การอุปถัมภ์ นโยบายให้ประโยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่คนกลุ่มเล็ก ๆ ในขณะที่สังคมจะต้อง แบกรับภาระ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันที่ดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ทฤษฎีสามเหลี่ยม ของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Triangle Theory) ทฤษฎีหัวหน้า – ตัวแทน (Principal - Agent Problem Theory) และทฤษฎีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interests Theory) ล้วนแล้วแต่ เป็นพื้นฐานสำคัญของการวิเคราะห์ถึงปัญหา “การทุจริตคอร์รัปชัน” ในองค์กรภาครัฐ เพราะรูปแบบ การทุจริตคอร์รัปชันของภาครัฐมีลักษณะที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

๓.สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันมีต่าง ๆ มากมายหลายสาเหตุ เช่น

ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ในงานสัมมนา “เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในยุคปฏิรูปกันอย่างไร” ว่าสาเหตุที่สังคมไทยมีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นนั้น เนื่องจากเหตุผล ๓ ประการ ได้แก่ (๑) โครงสร้างเชิงอำนาจ ลักษณะสังคมไทยเป็นสังคมเป็นความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจ ระหว่างผู้มีอำนาจ กับผู้ไม่มีอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ทางดิ่ง จะเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้มีอำนาจใช้อำนาจหาประโยชน์ มีความ อ่อนล้ามาก ผู้ไม่มีอำนาจจะแสวงหาความอุปถัมภ์จากเจ้านายตน สังคมใด ที่มีความสัมพันธ์ทางดิ่ง ที่เรียกว่า Vertical Relationship เศรษฐกิจจะไม่ดี การเมืองจะไม่ดีและ ศีลธรรมจะไม่ดี(๒) แนวทางการพัฒนา ที่ผ่าน มาเรารับแนวทางการพัฒนาของตะวันตกเข้ามา ที่เน้นเงิน เป็นตัวตั้ง ดังนั้นจึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน (๓) ความอ่อนแอในระบบ ทั้งระบบการเมือง ระบบราชการ ระบบการศึกษา ระบบศาสนา ระบบ สื่อมวลชน สุทธิอากาศถูกย่ำ กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันว่า เกิดจากสาเหตุใน ตัวบุคคล ผู้กระทำผิด ซึ่งมีองค์ประกอบ ๔ ประการ ได้แก่ การมีโอกาส การมีสิ่งจูงใจ หรือสิ่งล่อใจ การเสี่ยงภัยโดยผลที่ จะได้รับคุ้มค่ามากกว่าการถูกจับกุมและประการสุดท้ายได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ กล่าวถึงสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันว่าเกิดจากความชั่วใน จิตใจของบุคคล และการขาดระเบียบขาดบรรทัดฐานทางสังคม

นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะได้นำเสนอผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การต่อต้าน คอร์รัปชันในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยได้กล่าวถึงต้นตอ หรือสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันใน วงราชการไทย ว่าเกิดจากอำนาจหน้าที่ของรัฐ ๒ ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ อำนาจการอนุญาตให้ละเว้นจาก การปฏิบัติตาม กฎระเบียบ เช่น การทุจริตคอร์รัปชันในกระบวนการจัดเก็บภาษีศุลกากร เป็นต้น สำหรับ ด้านที่สอง เกิดจาก อำนาจการจัดสรรผลประโยชน์หรือสิทธิในการใช้ทรัพยากร เช่น การสัมปทานต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้างหรือการ ใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการทำโครงการต่าง ๆ เป็นต้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ เห็นว่าโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่ง ซึ่งเป็นสาเหตุของ การทุจริตคอร์รัปชันที่มีอยู่เนื่องจาก

๑. ระบบการเมืองและระบบราชการมีเกราะกำบังที่แน่นหนา โดยอำนาจทางการเมือง อยู่ใน มือของกลุ่มคนเพียงไม่กี่กลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น มีอำนาจเงิน คนกลุ่มนี้มีสัมพันธภาพที่แน่นหนากับประชาชนท้องถิ่นทั่วไป กลุ่มธุรกิจ และข้าราชการประจำ ส่วนระบบราชการ ประจำจะมี โครงสร้างปิด และมีสัมพันธภาพที่ยึดโยงอย่างแน่นหนาระหว่างข้าราชการระดับต่าง ๆ ระบบที่แน่นหนาจะ ส่งผลทำให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างคนในกลุ่มอย่างลงตัว มีการปกปิดการกระทำผิดอย่างแนบเนียน มีฐานอำนาจที่หากใครบังอาจเอื้อมมือเข้าไปแก้ไขอาจเดือดร้อนได้ดังนั้น ประชาชนจึงมักไม่มีความรู้เห็นหรือไม่ กล้าเข้าไปแทรกแซงการกระทำผิดต่าง ๆ ของคนกลุ่มนี้หรือสื่อมวลชนแม้จะล่วงรู้ถึงการกระทำผิดแต่ก็ยังไม่ สามารถดำเนินการใด ๆ ได้มาก เนื่องจากยังไม่มีระบบที่ประกันความปลอดภัยในชีวิตของเขาได้อย่างเพียงพอ รากลึกของฐานอำนาจที่ฝังอยู่ในระบบ ส่งผลให้คนกลุ่มนี้สามารถทุจริตคอร์รัปชันต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการ ร่วมกันโกง การช่วยกันปกปิดการบิดเบือนเอกสาร การที่หัวหน้าปกป้องลูกน้อง การทำลายคู่แข่ง การหาช่อง โหว่ของกฎหมาย การใช้เส้นสาย การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และการล่อด้วยผลประโยชน์เพื่อเปิดช่องการทุจริตคอร์รัปชันการส่งถ่ายอำนาจผ่านระบบเครือญาติ หรือแม้กระทั่งการคุกคามขู่ขู่ขู่ทำลายผู้ที่ตั้งตนขึ้นเป็น คู่แข่งตน

๒. ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่ แข็งแกร่ง ภาคประชาชนยังขาดความตื่นตัวประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้สึกเดือดร้อน หรือรับรู้ถึงผลกระทบของ การทุจริตคอร์รัปชันในระบบเท่าที่ควรเป็น ภาคประชาสังคมซึ่งอันที่จริงควรจะมีบทบาทในการ ปกป้อง ผลประโยชน์ในกลุ่มของตน กลับทำได้อย่างจำกัด ประชาชนไม่เคยชินกับการรวมกลุ่มกัน อีกทั้ง ยังขาดผู้นำที่มีอุดมการณ์และมีจำนวนไม่มากพอที่จะช่วยกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งประชาชนที่เคยได้รับ ผลประโยชน์ส่วนตัวจากนักการเมืองหรือจากระบบราชการ เช่น ได้รับเงินทุกครั้งที่เลือกตั้ง หรือติดสินบน ข้าราชการจะทำให้ธุรกิจดำเนินไปได้เร็วกว่า ย่อมไม่เห็นว่าการคอร์รัปชันส่งผลเสียต่อเขา เขาย่อมมีความคิดว่า การรักษาความสัมพันธ์ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของนักการเมือง และข้าราชการส่ง ผลดีต่อตนเอง ดังนั้น จึงเป็น การยากที่คนเหล่านี้จะเปลี่ยนใจหันมาต่อต้านคอร์รัปชันและยึดมั่นใน ความถูกต้อง เพราะเขาจะต้องเสีย ผลประโยชน์หากกระทำเช่นนั้น

๓. ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกในสังคม ที่เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน อาทิ ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์เช่น คณะนิยมน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า และใช้ความกตัญญูในทางที่ผิด ฯลฯค่านิยมใน สังคมชนานิยมเช่น ยกย่องเงินทอง ยกย่องวัตถุ ชื่อเสียงเกียรติยศ ฯลฯ ค่านิยมในสังคมรู้จักตัวรอดเป็น ยอดดีเช่น เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม อย่าแกว่งเท้าหาเสี้ยน ประนีประนอม ฯลฯ ค่านิยมเหล่านี้ส่งเสริม ให้คนในสังคมไม่เฉพาะนักการเมืองหรือข้าราชการเท่านั้น แม้แต่ประชาชน ธรรมดาทั่วไปยังมีแนวโน้มของ ความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคารพกฎหมายของบ้านเมือง ไม่มีระเบียบวินัย จนเรียกได้ว่าเป็นลักษณะทั่วไปของ คนในสังคม

๔. การขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ปัจจุบันคนในสังคมยังขาดอุดมการณ์ ขาดจิตสำนึกเพื่อ ส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองข้าราชการ นักธุรกิจและประชาชน เนื่องจากประเทศชาติไม่เคยมีอุดมการณ์ ที่ยึดโยงให้คนแต่ละคนปรารถนาที่จะทำประโยชน์ให้ประเทศชาติ จึงมีจำนวนน้อยเท่านั้น ที่มุ่งหมายเข้ามาอยู่ในระบบต่าง ๆ ในสังคมเพื่อปกป้องประโยชน์ของประเทศชาติ ในขณะที่คนส่วนใหญ่ เข้ามาเพื่อประโยชน์ของ ตนเอง เพื่อประโยชน์ของพวกพ้องและญาติมิตรในกลุ่มของตน นักการเมืองนั้น หากมีการสร้างระบบต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อต่อต้านผลประโยชน์ทั้งทางตรงทางอ้อม ส่วนชาวบ้านซึ่งเคย ได้รับเงินชื้อเสียง หากต่อไปเขาไม่ได้ เงินนั้น เพราะการตรวจสอบดีขึ้น แทนที่เขาจะยินดีทำตามด้วย หัวใจที่ตระหนักว่าเป็นผลดีต่อภาพรวม เรา กลับจะเห็นเขาพยายามหาทางหลบเลี่ยงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับเงินรางวัลหรือของกำนัล ทั้งนี้เกิด จากการอยากได้ผลประโยชน์เข้าตัวมากกว่า รักษาผลประโยชน์ของชาตินั่นเอง

สรุปสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น เพราะช่องโหว่ทางกฎหมาย เช่น การเปิดช่องทางให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจได้อย่างมากมายในการวินิจฉัยสั่งการ ไม่ว่าจะเป็นไปในทางผ่อนผันหรือเข้มงวด ให้ คุณให้โทษแก่บุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องได้ ในบางกรณีอาจปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วหรือเตะถ่วงเรื่องให้ ชำกก็ได้ ซึ่งการที่กฎหมายเปิดช่องให้ดังกล่าวทำให้ประชาชนต้องมอบผลประโยชน์บางอย่างเพื่อให้เรื่องของตนได้ผ่านการพิจารณาอย่างที่ต้องการ การที่ข้าราชการดำเนินการได้ตามใจดังกล่าวเป็นเพราะระบบราชการ ติดตามตรวจสอบของไทยไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ ออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ สาเหตุทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง กับสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

๔. รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน

การทุจริตคอร์รัปชันในอดีตมีการจำแนกออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ (๑) การกระทำความผิดกฎหมาย “เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ” หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่กระทำใด ๆ หรือการละเว้นการ กระทำใด ๆ การเรียกรับหรือการรับทรัพย์สินและ “ความผิดต่อเจ้าพนักงาน” หมายถึง การที่บุคคลทั่วไปกระทำการ ทุจริตคอร์รัปชัน (๒) การกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดศีลธรรม หรือจรรยาบรรณ เช่น ข้าราชการทหารชั้น ผู้ใหญ่นำเอาทหารชั้นผู้น้อยไปใช้ในกิจการส่วนตัว และ (๓) การได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากตำแหน่ง หน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยศีลธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ผิดทั้งกฎหมายและ จรรยาบรรณ เช่น กรณีที่ข้าราชการได้รับค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง แม้ว่าจะมีกฎหมาย หรือระเบียบกำหนดอัตราค่าตอบแทนเหล่านั้น เนื่องจากได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นประจำอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาลักษณะของการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันเราจะพบว่ามีความแตกต่างจากในอดีต ทั้งในแง่ของ ฐานความผิด ความซับซ้อนของรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชัน การสร้างเครือข่ายการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็น ระบบและความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันของ ประเทศไทยในปัจจุบัน สามารถแบ่งออก ได้เป็น ๔ รูปแบบ ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ ด้านการเงินและการบัญชี การทุจริตคอร์รัปชัน ในการจัดซื้อจัดจ้าง การแสวงหาผลประโยชน์จากงาน ที่ให้บริการประชาชน งานตรวจสอบหรืองานที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการยุติธรรม และการจ่ายสินบน

วิทยากร เชียงกุล ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล และมีการแบ่งรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชัน ออกเป็น ๘ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑. การยักยอก (Embezzlement) ซึ่งสามารถเป็นไปได้ ทั้งการแอบเอางบประมาณ หรือ ทรัพย์สินของรัฐมาเป็นของตนเอง

๒. การที่เจ้าหน้าที่รัฐเรียกรับเงินจากภาคธุรกิจ (Extortion) หรือการที่ภาคธุรกิจให้สินบน หรือผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐ ภายหลังเสร็จสิ้นภาระงานนั้น ๆ หรืองานประสบความสำเร็จ รวมทั้ง การที่ เจ้าหน้าที่ตัดสินใจให้ทำหรือไม่ทำอะไรบางประการ ซึ่งทำให้ผู้ให้สินบนได้รับประโยชน์เหนือคู่แข่ง

๓. การเลือกจ้างบุคคล หรือการแต่งตั้งญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องของตน (Nepotism)

๔. การทำสัญญาจ้างเหมา หรือการให้สัมปทาน เฉพาะกลุ่มนายทุน หรือพวกพ้องที่ให้การ สนับสนุนตน (Cronyism)

๕. การใช้ข้อมูลภายในของรัฐที่เป็นความลับ เพื่อซื้อ - ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (Insider Trading) เช่น กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐรู้ข้อมูลล่วงหน้าว่า รัฐบาลประกาศลดค่าเงิน และนำข้อมูลเหล่านี้ไปบอก ให้แก่นักธุรกิจ หรือนักลงทุน เพื่อดำเนินการซื้อขายเพื่อกำไร

๖. การฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นการโยกย้าย ถ่ายเทเงินในบัญชีที่ได้จากการ ทุจริตคอร์รัปชัน ฉ้อฉล หรือมีที่มาโดยผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรม (การพนัน การค้าของเถื่อน การ เป็น นายหน้าค้าแรงงาน ฯลฯ) เข้าไปหมุนเวียนในธนาคาร เพื่อหลบเลี่ยงแหล่งที่มาอันไม่ถูกต้อง ทั้ง ภายในประเทศ และต่างประเทศ

๗. การใช้อำนาจหรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ เอื้อประโยชน์ต่อบริษัทของตนเอง และพวกพ้อง ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

๘. การเอื้อประโยชน์ (Trading Influence) เช่น การที่บริษัทให้ทำสัญญาว่าจะให้ ผลประโยชน์แก่ตัวเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การให้ตำแหน่งในบริษัทเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น เกษียณอายุ หรือพ้นจากตำแหน่ง การให้ตำแหน่งแก่เครือญาติ หรือการให้ผลประโยชน์ทางอ้อมอื่น ๆ แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อแลกกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทนั้น ๆ

สังคิต พิริยะรังสรรค์ได้มีการแบ่งลักษณะของรูปแบบ “การทุจริตคอร์รัปชันแบบ เบ็ดเสร็จ” ออกเป็น ๘ แบบ ได้แก่

๑. การทุจริตคอร์รัปชันแบบรวมศูนย์ ซึ่งจะเกิดขึ้นในกรณีที่มีการจัดตั้งรัฐบาลเพียง พรรค เดียว และมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการกำหนดระเบียบ และเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานของ องค์การนั้น ๆ ส่งผลทำให้การทุจริตคอร์รัปชันในลักษณะนี้มีความแนบเนียน

๒. การทุจริตคอร์รัปชันแบบพลังแห่งการสนธิ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเครือข่าย ธุรกิจเพื่อ การผูกขาด

๓.การทุจริตคอร์รัปชันแบบประสานงาน ๓ ฝ่าย ซึ่งเป็นการร่วมเอาการทุจริตคอร์รัปชัน ใน การบริหารราชการแผ่นดิน การทุจริตคอร์รัปชันทางด้านเศรษฐกิจ และการทุจริตคอร์รัปชันทาง การเมือง รวมเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้มีอำนาจสามารถโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ หรือ บุคคลภายนอก เข้ารับ ตำแหน่งสำคัญ ได้โดยง่ายตาย เป็นการใช้อำนาจเข้าแทรกแซงระบบราชการ

๔. การทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง เกิดขึ้นจากการที่ประชาชนและสังคมขาดความรู้ ความ เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งกลายเป็นช่องทางที่ทำให้นักการเมืองสามารถกระทำการการทุจริตคอร์รัป ซัน ได้อย่าง ง่ายตาย

๕. การทุจริตคอร์รัปชันแบบมีอำนาจเบ็ดเสร็จ เป็นผลจากการที่นักธุรกิจ หรือกลุ่มทุน ราย ใหญ่ของประเทศลงเล่นการเมืองเอง ซึ่งเมื่อเข้าไปแล้วจะมีการออกกฎหมายต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ ต่อการ ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง จนทำให้การกระทำอันทุจริตคอร์รัปชันของ ตนเองได้รับการ คุ้มครองจากกฎหมาย

๖. การทุจริตคอร์รัปชันโดยใช้อำนาจเข้าไปควบคุมองค์กรอิสระ ทำให้การทำงานของ ฝ่าย ตรงกันข้าม (พรรคการเมืองฝ่ายค้าน) ตกอยู่ในสภาพโดดเดี่ยว และไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ที่ทำ หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการกระทำอันเป็นการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง

๗. การทุจริตคอร์รัปชันโดยใช้วิธีการลดทอนการตรวจสอบจากภาคประชาสังคม และ การใช้ อำนาจเข้าแทรกแซงสื่อจนทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างอิสระ

๘. การทุจริตคอร์รัปชันที่อาศัยความผูกพันและระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นประเพณีทางสังคม แบบดั้งเดิม เป็นการระบบที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องรอรับความช่วยเหลือจากรัฐ เป็น หลัก

๕. ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้วและคณะ ๔๑ กล่าวว่า การทุจริตคอร์รัปชันนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อการ พัฒนาประเทศ ทั้งผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่

ผลกระทบทางการเมือง การทุจริตคอร์รัปชัน อาจทำให้กฎหมายที่ควรนำออกมาใช้ถูก บิดเบือน หรือต้องล้มเลิกไป และในทางตรงกันข้าม กฎหมายที่ไม่ควรนำออกมาใช้กลับถูกผลักดันจาก ผู้ มี ผลประโยชน์เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเมืองเสื่อมโทรม เนื่องจาก บรรดาผู้บริหารบ้านเมืองในระดับต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนักการเมือง และข้าราชการต่างล้วนเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมในทางการเมืองการปกครอง อันจะ ทำ ให้เกิดความระส่ำระสาย และขาดประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ตั้งแต่ราชการบริหาร ส่วนกลาง ไปจนถึงการบริหารส่วน ท้องถิ่น เพราะใครที่ให้ประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ก็จะได้รับปฏิบัติตอบ เป็นพิเศษกว่าคนอื่น การจัดซื้อจัดจ้างของ ทางราชการ ซึ่งใช้เงินงบประมาณแผ่นดินก็มักไม่ได้ของที่มี คุณภาพ นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังทำให้เกิด ปัญหาสำคัญทางการเมืองซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ ประเทศไทยเผชิญเรื่อยมาตั้งแต่ครั้งเปลี่ยนแปลงการปกครองก็ คือ การทุจริตคอร์รัปชันนั้นทำให้ระบบ การเมืองไทยไม่เข้มแข็งไม่มั่นคงบั่นทอนความสามัคคีและบ่อยครั้งที่ นำไปสู่การหยุดชะงักของการพัฒนา ประชาธิปไตยและสถาบันการเมืองต่าง ๆ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การทุจริตคอร์รัปชันก่อให้เกิดปัญหาสูญเสียทรัพยากรต่าง ๆ ทั้ง ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ไปโดยเปล่าประโยชน์เงินภาษีอากรถูกนำไปใช้ ในทางที่ไม่ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวมแต่กลับนำไปแบ่งปันให้กับนักการเมือง ข้าราชการ หรือ ผู้มีผลประโยชน์ เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ การบริหารงานพัฒนาประเทศจึงขาดประสิทธิภาพ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมก็ ไร้ความหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจทำให้การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชาติประสบ ความล้มเหลว เนื่องจากคอร์รัปชันก่อให้เกิดการขาดหลักเหตุผลทั้งในขั้นตอน การวางแผน และในขั้นการ ปฏิบัติตามแผน นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังทำให้การหารายได้เข้ารัฐ เป็นไปอย่างไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ขณะเดียวกันรัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินมากกว่าที่จะต้องใช้จ่าย ไปจริง

ผลกระทบทางสังคม การทุจริตคอร์รัปชันเปรียบเสมือนโรคร้ายทำให้สังคมเสื่อมโทรม อาจ ทำลายค่านิยมของสังคมให้เบี่ยงเบน หรือหันเหไปตามความต้องการของผู้หวังประโยชน์นอกจากนี้ การทุจริต คอร์รัปชันยังทำให้ผู้ที่ค่อนข้างยากจน กลายเป็นกลุ่มคนที่ไร้ความหมาย เป็นเพียงวัตถุใน การ ถูกแสวงหาและ ในทางตรงกันข้ามคนรวยและผู้มีอภิสิทธิ์จะได้รับประโยชน์มากขึ้น ก่อให้เกิดความ อุดรธรรมขึ้นในสังคมทั้ง ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างข้าราชการและประชาชนอีกด้วย

นอกจากนี้ การทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อให้เกิดผลเสียหาย ต่อปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทยอย่างน้อย ๔ ข้อ ดังนี้

๑. ทำให้คนกลุ่มน้อยคดโกงทรัพยากรของส่วนรวมไปเป็นของตนเองอย่างผิดกฎหมาย และ จริยธรรมการเมืองไม่ได้พัฒนาเป็นประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคอย่าง แท้จริง

๒. ทำให้เกิดการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศ ที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ รับ ประโยชน์สูงสุด เช่น มีงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขน้อยลง การก่อสร้างถนน หรือ ถาวรวัตถุต่าง ๆ มีคุณภาพต่ำ ต้องซ่อมแซมบ่อย อายุใช้งานน้อยกว่าที่ควรเป็น ประชาชนได้รับ บริการที่มี คุณภาพต่ำ ฯลฯ

๓. ทำให้เกิดการผูกขาดโดยนักธุรกิจการเมืองขนาดใหญ่ ไม่ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็น ธรรม และมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความอ่อนแอ ความด้อยพัฒนาล้าหลังขององค์กรทั้งภาครัฐและธุรกิจ เอกชน

๔. ทำให้เยาวชนและประชาชนมีค่านิยมแบบยกย่องความร่ำรวย ความสำเร็จ โดยถือว่าการ โกงเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ เช่น การโกงข้อสอบ การใช้สิทธิพิเศษ เล่นพวก โกงเล็กโกงน้อยต่าง ๆ เป็นเรื่อง ปกติที่ใคร ๆ ก็ทำกัน ทำให้ประชาชนขาดจริยธรรม ศีลธรรม คิดแต่ในเชิงแก่งแย่งแข่งขันเอาเปรียบกันอย่าง ไม่เคารพกติกา ไม่มีวินัย ไม่มีจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกันเพื่อหมู่คณะกลายเป็น คนเห็นแก่ได้ที่อ่อนแอ ไร้ ความภาคภูมิใจ ไร้ศักดิ์ศรี ดังนั้น การจะพัฒนาคนชุมชนและประเทศชาติเพื่อจะ ร่วมมือและแข่งขันกับ ประเทศอื่น ๆ เป็นไปได้ยาก

วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์ได้แบ่งระดับการทุจริตคอร์รัปชันในมิติตามผลกระทบที่ เกิดขึ้น ต่อ ประเทศชาติและสังคมโดยรวม ซึ่งสามารถแบ่งได้ ๓ ระดับด้วยกันดังนี้

ระดับที่ ๑ เป็นผลกระทบระหว่างเอกชนกับเอกชน ไม่มีผลที่เป็นสาระต่อรัฐบาล หรือ สาธารณชน ตัวอย่างเช่น เมื่อมีคนมาประมูลขายของเหมือนกันให้รัฐบาลในราคาที่แตกต่างกัน โดยไม่มีการฮั้ว ไม่ ว่าจะเลือกซื้อจากใคร รัฐบาลก็จ่ายเงินเท่าเดิมการทุจริตคอร์รัปชันแบบนี้ถือเป็นการทุจริต คอร์รัปชัน ระดับที่ ๑ เพราะไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อรัฐบาล หรือสาธารณชน แม้ผลที่เกิดขึ้นใน ระดับเอกชน อาจจะมีมหาศาล ก็ตาม กล่าวคืออาจทำให้บริษัทของญาติมิตรเพื่อนฝูงของบรรดาร่ำรวย อย่างผิดกฎหมาย ในขณะบริษัทคู่อริ ล้มหายตายจากไป

ระดับที่ ๒ เป็นผลกระทบระหว่างเอกชนกับรัฐ การซื้อแพ่งขายถูก จนถึงการให้ สัมปทาน และอำนาจผูกขาด และนายทุนไทยและต่างชาติเพื่อมาขูดรีดประชาชนดังได้กล่าวข้างต้นถือ เป็นการทุจริต คอร์รัปชัน ระดับที่ ๒ ทั้งนี้เพราะการดูดเงินของรัฐและประชาชนไปให้เอกชนรายใดราย หนึ่ง

ระดับที่ ๓ เป็นผลกระทบในระดับยุทธศาสตร์ของประเทศในกรณีที่รัฐบาลตัดสินใจ ดำเนิน นโยบายสำคัญของประเทศชาติ อย่างผิดพลาดเพียงเพราะ หวังค่าหัวคิวจนทำให้ประเทศชาติ เสียหายอย่าง ใหญ่หลวง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการ ทุจริต คอร์รัปชัน ว่าการทุจริตคอร์รัปชัน ก่อให้เกิดความเสียหายในหลายๆ ด้าน ตัวอย่างเช่น ในเชิง เศรษฐกิจ การ ทุจริตคอร์รัปชันเป็นค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มที่ผู้มีรายได้น้อยต้องแบกรับภาระมากกว่าผู้ที่มี รายได้มาก กล่าวคือ การ ทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาคนจน ซึ่งจะทำให้ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ประชากรในประเทศสูงขึ้นในลักษณะ

เดียวกันในภาคธุรกิจ บริษัทเล็กก็จะเป็นผู้แบกรับภาระค่าสินบนมากกว่า บริษัทใหญ่ ทำให้ธุรกิจขนาดย่อม ซึ่ง เป็นบ่อเกิดของการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยในอนาคต และเป็นแหล่งสร้างงานของประเทศ ซึ่งควรได้รับ การส่งเสริมกลับต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น สุดท้าย การทุจริตคอร์รัปชันก็นำไปสู่ความอ่อนแอของรัฐ

สรุปผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน

ไม่ว่าพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันจะมีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ต่างก็มีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล และสังคมโดยรวมอย่างหลากหลายและซับซ้อนมากเกินกว่าที่คิดการทุจริตคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ไม่แต่เฉพาะด้านเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น หากแต่ยังกระทบ ถึงพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านจิตวิทยาและปรัชญาของมนุษย์ด้วยในทางกลับกัน ค่านิยมเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่ หล่อเลี้ยงชีวิตให้การทุจริตคอร์รัปชันดำรงอยู่ เติบโต และขยายตัวออกไป มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การทุจริต คอร์รัปชันยังเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาอื่น ๆ จำนวนมาก เช่น ปัญหา สมองโหล ปัญหาด้านการกระจาย รายได้ปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองและเมื่อนำการทุจริต คอร์รัปชันไปผสมผสานกับปัญหาอื่น ๆ ทำให้ ประเด็นเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในวงราชการเป็น ประเด็นที่เกี่ยวพันกับการพัฒนา ประเทศโดยตรง

๖. ความรู้ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) ความเสี่ยง หมายถึง ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์หรือการดำเนินการใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จากภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อองค์กรในทางที่เสียหาย เป็นผลให้การดำเนินงาน อาจ ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวมตามแนวคิดของ COSO (COSO Enterprise Risk Management)

การบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวม หมายถึง กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่บุคคลทั่วทั้ง องค์กรได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ หรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึง การระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับได้เพื่อช่วยให้ องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด ๘ ประการ ประกอบด้วย

๑. Internal Environment หรือ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ถือเป็นพื้นฐานขององค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่านิยม จริยธรรม ความสามารถของบุคลากร แนวทางการบริหารของผู้บริหารฯ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ดีหรือไม่ดีจะมีผลต่อการควบคุมและการบริหาร ความ เสี่ยง

๒. Objective Setting หรือ การกำหนดวัตถุประสงค์ องค์กรประกอบนี้เป็นเรื่องของ การ กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงขอบเขตการดำเนินงาน และทำให้สามารถวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ระดับ ใหญ่ๆ คือ ระดับองค์กร (Entity Level) และระดับกิจกรรม (Activity Level)

๓. Event Identification หรือ การระบุถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยง โดย ในองค์ประกอบนี้จะต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่จะส่งผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของ ภาวะเศรษฐกิจ ธรรมชาติ การเมือง สังคม การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โครงสร้างขององค์กร บุคลากร กระบวนการ และเทคโนโลยีขององค์กร เป็นต้น

๔. Risk Assessment หรือ การประเมินความเสี่ยง จะทำให้ทราบว่าเหตุการณ์หรือปัจจัย ที่ จะก่อให้เกิดความเสี่ยง (จากองค์ประกอบที่แล้ว) จะส่งผลกระทบอย่างไรต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของ องค์กรหรือกิจกรรม โดยจะประเมินทั้งในด้านของความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น (Likelihood) และ ผลกระทบหากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง (Impact)

๕. Risk Response หรือ การตอบสนองต่อความเสี่ยง ผู้บริหารจะต้องกำหนดว่าจะตอบสนองหรือจัดการต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอย่างไร โดยการตอบสนองความเสี่ยงดังกล่าวอาจอยู่ในรูป ของการหลีกเลี่ยง (Avoidance) การลดหรือควบคุม (Reduction) การกระจายหรือถ่ายโอน (Sharing) และ การยอมรับ (Acceptance)

๖. Control Activities หรือ กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและแนวทาง การปฏิบัติงานในการควบคุมที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าแผนจัดการ/บริหารความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นนั้น ได้มีการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและระยะเวลาในการ ดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

๗. Information and Communication หรือ สารสนเทศและการสื่อสาร เป็นการ จัดหรือ กำหนดให้มีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการบริหาร ความเสี่ยง

๘. Monitoring หรือ การติดตาม หมายถึงกระบวนการในการติดตามและประเมินผล การ ดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการ/บริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประเภทของความเสี่ยง

ความเสี่ยงสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภทหลัก ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนด แผนกลยุทธ์และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์อย่างไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ทรัพยากร การปฏิบัติตามแผน และสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อ องค์กร เช่น การมีโครงสร้างองค์กรที่ไม่สมบูรณ์ มีการปรับเปลี่ยนบ่อย เป็นต้น

๒. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk: O) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจาก การ ปฏิบัติงานทุก ๆ ขั้นตอน โดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ระบบงาน ขั้นตอนการทำงาน อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจาก ความไม่พร้อม ในเรื่องงบประมาณ การเงิน เช่น ความผิดพลาดในการเบิกจ่าย สภาพคล่องทางการเงิน เป็นต้น ตลอดจน ความเสี่ยงจากการขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และ การจัดทำรายงาน เพื่อ นำมาใช้ในการบริหารการเงินได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ ซึ่ง จะส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินขององค์กร

บทที่ ๓

การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กร

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กร โดยประเมินโอกาสของความทุจริตที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ ทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะของการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนก ๗ ประเภท ได้แก่

๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ส่วนใหญ่ เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ๒. สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล
 ๓. สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของระเบียบกฎหมาย
 ๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม
 ๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
 ๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากส่วนต่าง ๆ
 ๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมีและผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น
- สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปประเด็นได้ ดังต่อไปนี้

๑. โอกาส

แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมายกฎระเบียบที่ไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒. สิ่งจูงใจ

เป็นที่ยอมรับว่าสถานะเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่สร้างความร่ำรวย ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรม การทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓. การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การ ทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาประชาชน ขาดกลไก การตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลกลุ่ม นี้

๔. การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ของผลประโยชน์ทางธุรกิจในบางกรณพบ บริษัทที่มีการให้สินบน แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของรัฐ รูปแบบการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดใน โครงการก่อสร้างและโครงการพื้นฐาน

๕. การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็น ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรม การทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ เจ้าหน้าที่แสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่มรายได้ พิเศษให้แก่ตนเองและครอบครัว

๖. การขาดคุณธรรม จริยธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการ เน้นเป็นพิเศษ ซึ่งถือเป็นเครื่องวัด ความดีของมนุษย์ แต่ในปัจจุบันพบว่า คนมีความละอายต่อบาปและความ เกรงกลัวต่อบาปน้อยลง และมี ความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึด ผลประโยชน์ส่วนรวม

๗. มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงจากการยกย่องคนดี คนที่มี ความซื่อสัตย์สุจริต มาเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงด้วย เหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยม ที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตปกติเป็นเรื่องธรรมดา เห็นคนชื้อเป็น คนเชื่อ เป็นคนโกง เป็นคนฉลาด ย่อมจะทำให้การทุจริตคอร์รัปชัน โดยไม่มีความละอายต่อบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย บ้านเมือง

๒. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีของเทศบาลตำบลบ้านดู่

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (หาค่าเฉลี่ยรวม)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง/การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงต่อการ ทุจริต

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตประจำปีออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตาม พ.ร.บ. อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ โดยสามารถระบุกิจกรรม/กระบวนการ ดังนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่
๒. การใช้งบประมาณ
๓. การใช้อำนาจ
๔. การใช้ทรัพย์สินของราชการ

ตารางที่ ๑ ระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
		Know Factor	Unknow Factor
๑	การปฏิบัติหน้าที่		
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน		✓
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วน ได้เสียภายนอก		✓
๒	การใช้งบประมาณ		
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้		✓
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ		✓
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการ รายใดรายหนึ่ง		✓
๓	การใช้อำนาจ		
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ		✓
๔	การใช้ทรัพย์สินของราชการ		
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของ ส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง		✓

หมายเหตุ:

Know Factor หมายถึง ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นสูง (มีประวัติอยู่แล้ว)

Unknow Factor หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้น หรือไม่เคยมีประวัติมาก่อนแต่ก่อนแต่มีความเสี่ยงจากการ พยากรณ์ในอนาคตว่าจะมีโอกาสเกิด

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร ดังต่อไปนี้

- ◇ สถานะสีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำมาก หรือ ไม่มี
- ◇ สถานะสีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ หรือปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติ ควบคุมได้ ดูแลได้
- ◇ สถานะสีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง หรือสูงมาก เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงาน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ
- ◇ สถานะสีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงสุด เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะสีเขียว	สถานะสีเหลือง	สถานะสีส้ม	สถานะสีแดง
๑	การปฏิบัติหน้าที่				
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน		√		
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก				√
๒	การใช้งบประมาณ				
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้				√
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	√			
	- การจัดซื้อจัดจ้างและกาตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง			√	
๓	การใช้อำนาจ				
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	√			
๔	การใช้ทรัพย์สินของราชการ				
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของ ส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง		√		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level Matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริต

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมา

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล ในความ

รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล ในระดับไม่

รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกส์ระดับ ความเสี่ยง (Risk Level Matrix)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ จำเป็นของการ เฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความ เสี่ยง รวม จำเป็น x รุนแรง
๑.	การปฏิบัติหน้าที่			
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน	๒	๒	๔
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	๓	๓	๙
๒.	การใช้งบประมาณ			
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้	๓	๓	๙
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	๓	๓	๙
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	๓	๒	๖
๓.	การใช้อำนาจ			
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไป ตามลำดับ	๓	๒	๖
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ			
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการ ไป เป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวก พ้อง	๒	๒	๔

จากตารางที่ ๓ ผู้จัดทำนำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงในช่องโดยเฉพาะสีแดง สีส้ม และสีเหลือง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าเฉลี่ยรวมในขั้นตอนที่ ๓ (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือ ขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือ ขั้นตอนรอง SHOULD
๑.	การปฏิบัติหน้าที่		
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน	๒	-
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วน ได้เสียภายนอก	๓	-
๒.	การใช้งบประมาณ		
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้	๓	-
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	๓	-
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการ รายใดรายหนึ่ง	๓	-
๓.	การใช้อำนาจ		
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	๓	-
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ		
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของ ส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	๒	-

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาควิเคราะห์		X	X
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่ม Financial		X	X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		X	X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	X	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	X	X	

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Assessment)

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตที่มีค่าความเสี่ยงรวม สูง ๆ จากตารางที่ 3 มาประเมินเทียบหรือประเมินกับมาตรการการควบคุมจัดการของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าความเสี่ยงที่แท้จริงคือเรื่องอะไรสามารถแบ่งระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- ระดับดี หมายถึง จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเลยทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

- ระดับพอใช้ หมายถึง จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

- ระดับอ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อยการจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความ เสี่ยงระดับ ต่ำ	ค่าความเสี งระดับ ปานกลาง	ค่าความเสี งระดับ สูง
๑.	การปฏิบัติหน้าที่				
	- การให้ความสำคัญกับเรื่อง ส่วนตัว มากกว่างาน	พอใช้			√
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มี ส่วนได้เสีย ภายนอก	พอใช้			√
๒.	การใช้งบประมาณ				
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้	พอใช้			√
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	ดี	√		
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการ ตรวจรับ ที่ เอื้อเพื่อให้ ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	พอใช้			√
๓.	การใช้อำนาจ				
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไป ตามลำดับ	ดี	√		
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ				
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำ ทรัพย์สิน ของราชการไปเป็นของ ส่วนตัวหรือ นำไปให้กลุ่มหรือ พวกพ้อง	พอใช้		√	

จากตารางที่ ๔ ผู้จัดทำนำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำให้การประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่า ความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยง ตามความรุนแรงของความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ผู้จัดทำเลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง และระดับค่อนข้างสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	การปฏิบัติหน้าที่ - การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	๑.นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน และการ เป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ เสียภายนอกได้รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และแนวทางเกี่ยวกับการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ยึดถือ แนวดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

๒. การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี,ค่าธรรมเนียมขยะ,และค่าธรรมเนียม อื่นๆ)		๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ประกาศเจนา รณณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการ เป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ เสีย ภายนอกได้รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดเก็บรายได้ สรุปร รายงานประจำเดือนและเสนอให้ผู้บริหาร ทราบ ทุกครั้ง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการ ตรวจสอบการจัดเก็บรายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิด เกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียนของเทศบาลตำบลบ้านดู่
	การใช้งบประมาณ (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก)	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจนา รณณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการ เป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ เสีย ภายนอกได้รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการ ตรวจสอบการจัดเก็บรายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิด เกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียนของเทศบาลตำบลบ้านดู่

	การใช้งบประมาณ (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการและพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๓. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างต้องไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ การรับ ผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลในฐานะและ ตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือการ ใช้ข้อมูลลับในการจัดหาที่ผู้มีส่วนหน้าที่ในการจัดหา ล่วงรู้จากการทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำ ให้เกิดการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างไม่เป็น ธรรม ๔. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการ รับรองตนเองว่าไม่มี ผลประโยชน์ทับซ้อน และส่วนได้เสียใด ๆ กับผู้ เสนอราคาตามแบบฟอร์มคำรับรองที่เทศบาล กำหนด ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียน
๓.	การใช้อำนาจ การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไป ตามลำดับ	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒. ในการปฏิบัติงานให้ถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับทางราชการ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการฯ อย่างเคร่งครัด ๓. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการและพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๔. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัย

		พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๕. ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง ๖. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการร้องเรียนของเทศบาลตำบลบ้านดู่
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของ ราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่ม หรือพวกพ้อง	๑.นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัย พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ หรือวัสดุสำนักงานเพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ๕.ไม่เบียดบัง ยักยอกทรัพย์สินของทางราชการ ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น ๖. ระมัดระวังไม่ให้ทรัพย์สินของทางราชการ ขำรุต เสียหายก่อนเวลาอันควร การซ่อมแซม หรือบูรณะถือเป็นความจำเป็นต้องกระทำตาม ความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ ผู้จัดทำติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผน บริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ดังต่อไปนี้

◇ สถานะสีเขียว หมายถึง ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

◇ สถานะสีเหลือง หมายถึง เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทัน่วงที ตามมาตรการ/ นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงทุจริตลดลง ระดับรุนแรงน้อยกว่า ๓

◇ สถานะสีแดง หมายถึง เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังไม่ได้แก้ไข ควรมีมาตรการ/นโยบายโครงการ/ กิจกรรมเพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงทุจริตไม่ลดลง ระดับความรุนแรงมากกว่า ๓

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑	๑.นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริต ใน การบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล ให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติ ตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ใด ให้ถือปฏิบัติตามประกาศ คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต แห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับ ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดโดย ธรรมจรรยา ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และ แนวทางเกี่ยวกับการรับ ของขวัญหรือ ประโยชน์อื่นใด ตาม	การปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ ที่มี การ เรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มี ส่วน ได้เสียภายนอก	✓		

	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ยึดถือแนว ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด				
๒	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตใน การบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดเก็บรายได้ สรุปรายงานประจำเดือนและ เสนอให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มี ขอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของ เทศบาลตำบลบ้านดู่	การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภา ษี , ค่าธรรมเนียมขยะ,และ ค่าธรรมเนียมอื่นๆ)	✓		
๓	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตใน การบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่า เช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบ/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	การใช้งบประมาณ (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงิน ราชการตามสิทธิ เป็นเท็จ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก)	✓		

	๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕.เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มี ขอบ ให้แจ้งเบาะแสด่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของ เทศบาลตำบลบ้านดู่				
๔	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตใน การบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างต้อง ไม่ให้มีกรณีการแสวงหาผลประโยชน์ การรับ ผลประโยชน์ การใช้ อิทธิพลใน ฐานะและตำแหน่งหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องใน การจัดหาหรือการใช้ข้อมูลลับใน การ จัดหาที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดหาล่วงรู้จาก การทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำ ให้เกิดการแข่งขันใน การเสนอราคา อย่างไม่ เป็นธรรม ๔. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการ จัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการ รับรอง ตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และ ส่วน ได้เสียใด ๆ กับผู้เสนอราคาตาม แบบฟอร์ม คำรับรองที่เทศบาลกำหนด ๕.เมื่อพบเห็น การกระทำที่เข้าข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณที่มี ขอบ ให้แจ้งเบาะแสด่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียน	การใช้งบประมาณ (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และการ ตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อ ให้ ประกอบการรายใดราย หนึ่ง			
	๑. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตใน การบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่	การใช้อำนาจ การพิจารณาอนุมัติ/ อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	√		

ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วน ได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒.ในการปฏิบัติงานให้ถือปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับทางราชการ ประมวล จริยธรรมของข้าราชการฯ อย่างเคร่งครัด ๓.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๔. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๕. ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหา ประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวก พ้อง ๖. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิด เกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิ ชอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียนของ เทศบาลตำบลบ้านดู่				
๑.นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศ เจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตใน การ บริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ หรือวัสดุ	การใช้ทรัพย์สินของราชการ บุคลากรเทศบาลมีการนำ ทรัพย์สินของราชการไปเป็น ของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่ม หรือพวกพ้อง		✓	

สำนักงานเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ๕. ไม่เบียดบัง ยกยอทรัพย์สินของทาง ราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือ ผู้อื่น ๖. รมณ์ดระวังไม่ให้ทรัพย์สินของทาง ราชการ ชำรุด เสียหายก่อนเวลาอันควร การซ่อมแซม หรือบูรณะถือเป็นความ จำเป็นต้องกระทำ ตามความเหมาะสม				
---	--	--	--	--

หมายเหตุ

สีแดง	เกินกว่าการยอมรับ
สีเหลือง	เกิดขึ้นแล้ว แต่ยอมรับได้
สีเขียว	ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ ผู้จัดทำนำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีการ มีกิจกรรม หรือ มาตรการอะไร เพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยง ออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีแดง Red)

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

๗.๑ สถานะสีแดง Red เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีแดง)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
-	-

๗.๒ สถานะสีเหลือง Yellow เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเหลือง)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
การใช้ทรัพย์สินของราชการ - บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการ ไป เป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	- ดำเนินการตามมาตรการป้องกันการทุจริตอย่าง เคร่งครัด - รายงานผู้บริหารทราบทุก ๓ เดือน

๗.๓ สถานะสีเขียว Green ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
การปฏิบัติหน้าที่ - การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	-
การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้(ภาษี, ค่าธรรมเนียม ขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงิน ราชการตาม สิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ย เลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก) (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่ เอื้อเพื่อให้ ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	-
การใช้อำนาจ - การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	-

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๘ ผู้จัดทำ จัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่า มีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดงหมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการกำกับ และติดตามประเมินผล ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑	-	การใช้ทรัพย์สินของราชการ - บุคลากรเทศบาลมีการ นำทรัพย์สินของราชการไป เป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้ กลุ่มหรือพวกพ้อง	-
๒	การปฏิบัติหน้าที่ - การปฏิบัติหน้าที่ ที่มี การ เรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มี ส่วน ได้เสียภายนอก	-	-
๓	การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี,ค่าธรรมเนียม ขยะ และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก) (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	-	-
๔	การใช้อำนาจ - การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	-	-

รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตต่อผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านดู่
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามตารางที่ ๙ และ ๑๐ ดังนี้

ตารางที่ ๙ แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ หน่วยงานที่ประเมิน เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย	
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	บริหารความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
โอกาส/ความเสี่ยง	การใช้ทรัพย์สินของราชการ - บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไป เป็น ของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง การปฏิบัติหน้าที่ - การเรียกรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จาก ผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียม ขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการ ตาม สิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก) (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ ประกอบการรายใดรายหนึ่ง การใช้อำนาจ - การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ
สถานะของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☒ เฝ้าระวังติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงใหม่ให้ เหมาะสม ☐ เหตุผลอื่น ๆ (โปรดระบุ)

ผลการดำเนินงาน	๑. การใช้ทรัพย์สินของราชการ (บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง) - นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลตำบลบ้านดู่ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางราชการอย่างเคร่งครัด - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลตำบลบ้านดู่ ไม่เรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก - การใช้ทรัพย์สินของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ให้คำนึงถึงความคุ้มค่า ประหยัด และประโยชน์ของเทศบาลฯ เป็นหลัก และช่วยกันดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของเทศบาลฯ ด้วย ๒. การใช้งบประมาณ ๒.๑ การทุจริตใน การจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) - นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลตำบลบ้านดู่ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางราชการอย่างเคร่งครัด ๒.๒ การเบิกเงินราชการเป็นเหี้ย (เบิกเงินราชการ ตามสิทธิเป็นเหี้ย เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่า พาหนะ ค่าที่พัก) - นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลตำบลบ้านดู่ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินราชการ - ผู้บังคับบัญชาให้มีการควบคุมดูแล อย่างใกล้ชิด ๒.๓ การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เื้อื่อเพื่อให้ประกอบการรายไตรงรายหนึ่ง - นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต
------------------------------	--

	- ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหียะ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง - ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างไม่มีกรณีการแสวงหาผลประโยชน์ การรับ ผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลในฐานะ และตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือการใช้ ข้อมูลลับในการจัดหาที่มีหน้าที่ในการจัดหาล่วงรู้จาก การทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำให้เกิดการแข่งขัน ใน การเสนอราคาอย่างไม่เป็นธรรม - คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละ โครงการ รับรองตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และ ส่วนได้เสียใด ๆ กับผู้เสนอราคาตามแบบฟอร์มคำรับรอง ที่เทศบาลกำหนด ๓. การใช้อำนาจ (การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลตำบลบ้านดู่ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ - การปฏิบัติงานไม่เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง และต้องคำนึงถึงการก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน มีความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตรวจสอบได้ - ไม่มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง
--	--

ตารางที่ ๑๐ ตารางการเสนอขอปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตระหว่างปี
(ทดแทนแผนเดิม)

หน่วยงานที่เสนอขอ วันที่เสนอขอ		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงเดิม		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงใหม่		
ผู้รับผิดชอบหลัก		
ผู้รับผิดชอบรองที่เกี่ยวข้อง		
เหตุผลในการเปลี่ยนแปลง	๑..... ๒..... ๓..... ๔.....	
ประเด็นความเสี่ยงหลัก	เดิม	ใหม่

ภาคผนวก

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบ ที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง					มาตรการป้องกันเพื่อไม่ ให้เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	
การใช้ งบประมาณ การจัดเก็บ รายได้	การทุจริตใน การจัดเก็บ รายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียม ขยะ และ ค่าธรรมเนียม อื่นๆ)	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่ ขาด เจ้าหน้าที่ ยังขาด ความรู้ ความเข้าใจ ใน การปฏิบัติงาน และอาจ ก่อให้เกิด การทุจริตในการ จัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียม ขยะ,และ ค่าธรรมเนียม อื่นๆ)	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. ประชาชนผู้มี หน้าที่ชำระภาษี ใช้ความเป็น ส่วนตัวในการ โอนเงินค่าภาษี โดยตรงให้กับ เจ้าหน้าที่ ๓.เจ้าหน้าที่มี ปัญหาทางด้าน การเงิน	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การ ปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงานอย่าง เคร่งครัด ๒.ปฏิบัติตาม ระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การ ผากเงิน การ เก็บ รักษาเงินและ การ ตรวจเงินของ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ระเบียบ/ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง				✓		๑.นายเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนง สุจริตในการบริหารงานและการ เป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอกได้รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงาน ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่าง เคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการ จัดเก็บรายได้ สรุปรายงาน ประจำเดือนและเสนอให้ผู้บริหาร ทราบทุกครั้ง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บ รายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้า ข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือ ผ่านช่องทาง การ ร้องเรียน ของ เทศบาลตำบลบ้านดู่	จำนวนเรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต ใน การจัดเก็บ รายได้

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบ ที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง					มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้ เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	
กา ร ใ ช้ งบประมาณ การเบิก จ่ายเงิน งบประมาณ	เบิกเงิน ราชการ ตาม สิทธิเป็นเห็ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่า เบี้ยเลี้ยง ค่า พาหนะ ค่าที่พัก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่ขาด ความรู้ความ เข้าใจ ในการ ปฏิบัติงาน และ ปฏิบัติงาน ไม่ อาจก่อให้เกิด การทุจริตเบิก เงิน ราชการ ตามสิทธิ เป็น เห็ เช่น ค่า เช่า บ้าน ค่าเบ เลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่มี ปัญหาทางด้าน การเงิน ขาด คุณธรรม จริยธรรมใน ตนเอง	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การ ปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒.ปฏิบัติตาม ระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้าน ของ ข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น (ฉบับ ที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบ/ กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	✓					๑. นายเทศมนตรีตำบลบ้านดู่ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนง สุจริต ในการบริหารงานและการ เป็น องค์กรธรรมาภิบาล มีการ ประกาศ เผย แ พ ร ะ ช า สัมพันธ์ ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสีย ภายนอกทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล ให้ข้าราชการ และพนักงาน ปฏิบัติ ตาม ระเบียบอย่าง เคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่า ด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการ ส่วน ท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ระเบียบ/กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง ๔. ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บ รายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้า ข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณ ที่มีขอบให้ แจ่ง เบาะแส ต่อ นายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียน ของเทศบาลตำบลบ้านดู่	จำนวน เรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต ใน การจัดเก็บ รายได้

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่จะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบ ที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง					มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	
การใช้ อำนาจ การ ขออนุมัติ/ อนุญาต	การทุจริต การใช้ อำนาจ อำนาจ พิจารณา พิจารณา ตรวจสอบ และ เสนอ ความเห็น ของการ อนุมัติ อนุญาตไม่ ดำเนินการ ตามลำดับค่า ขอ	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.การพิจารณา อนุมัติ อนุญาต อาจมีเจ้าหน้าที่ บางท่านเอื้อ ประโยชน์ให้กับ ผู้ขออนุญาตบาง รายการที่ คุณสมบัติไม่ ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่บางราย เอื้อประโยชน์ ให้กับพวกพ้อง หรือบุคคลที่ คุ้นเคยกัน ทั้งที่ คุณสมบัติไม่ ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุมกำกับ ดูแลการ ปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒. ประกาศ เจตนา รมณ์/ เจตจำนง สุจริต ในการบริหารงาน และการเป็น องค์กรธรรมาภิ บาลมีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และ ผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอกทราบ	√					๑. นายเกษมสันต์ตำบลบ้านดู่ประกาศ เจตนา รมณ์/เจตจำนงสุจริตในการ บริหารงาน และการเป็นองค์กรธรรมาภิ บาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ป ระชา สัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ เสียภายนอก รับทราบ ๒. ในการปฏิบัติงานให้อุปปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับทาง ราชการ ประมวล จริยธรรมของ ข้าราชการฯ อย่างเคร่งครัด ๓. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๔. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัย พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงาน ๕. ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตงหา ประโยชน์ ให้ตนเอง ครอบครัว หรือ พวกพ้อง ๖. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิด เกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิ ชอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการร้องเรียนของ เทศบาลตำบลบ้านดู่	จำนวน เรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต พิจารณา อนุมัติ/ อนุญาต

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบ ที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง					มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	
การปฏิบัติ หน้าที่ โดย การทุจริต	การปฏิบัติ หน้าที่ ที่มี การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มี ส่วนได้ เสีย ภายนอก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่น ๆ จากผู้มี ส่วนได้ เสีย ภายนอก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. หน้าที่บางราย เอื้อประโยชน์ ให้กับพวกพ้อง หรือบุคคลที่ คุ้นเคยกัน รวมทั้ง ได้รับเงิน หรือ ทรัพย์สิน จากผู้มี ส่วนได้ ส่วนเสีย ๓.เจ้าหน้าที่มี ความต้องการใช้ เงิน	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การ ปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงานอย่าง เคร่งครัด ๒. ประกาศเจนา รมณ์ /เจตจำนง สุจริตในการ บริหารงาน และ การเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มี การ ประกาศ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ และผู้มีส่วนได้ เสีย ภายนอก รับทราบ	✓					๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล ให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติ ตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมให้ คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วน ท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ ในหน่วยงาน ๓. ประกาศเจนารมณ์/เจตจำนงสุจริต ในการบริหารงานและการประกาศเผยแพร่ ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๔.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ใด ให้ ถู ก ฎ บั ติ ต าม ป ระ ก าศ คณะกรรมการป้องกัน และปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓ และแนวทางการเกี่ยวกับการ รับ ของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้ยึดถือ แนว ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด	จำนวน เรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับกร ทุจริตและ เรียกรับ ผลประโยชน์

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/โครงการ	ประเด็น/ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจกระตุ้นให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง						มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
					ไม่มี	ต่ำมาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก		
การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ	การทุจริต โดย การการใช้ ทรัพย์สินของทางราชการไป เป็น ของ ส่วนตัวหรือ นำไปให้กลุ่ม หรือ พวก พ้อง	๑.ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.บุคลากรเทศบาลมีการ นำ ทรัพย์สินของ ราชการไป เป็น ของ ส่วนตัวหรือ นำไปให้กลุ่ม หรือ พวก พ้อง	๑.ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่ ขาดความยับยั้ง ชั่งใจ ในการใช้ ทรัพย์สินของทาง ราชการ	๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของ ข้าราชการอย่าง หนักแน่น อย่าง เคร่งครัด ๒. ประกาศเจตนา รมณ์ / เจตจำนง สุจริตใน ก าร บริหารงาน และ การเป็นองค์กร ธรรมภิบาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ มี ส่วนได้เสีย ภายนอก รับทราบ ๓. ปฏิบัติตาม ระเบียบ กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างและการ บริหาร พัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๐๗ และ ๒๐๘				✓			๑.นโยบายคณบดีตำบลบ้านดู่ ประกาศ เจตนา รมณ์/เจตจำนง สุจริต ในการบริหารงานและการเป็น องค์กร ธรรมภิบาล มีการประกาศ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอก รับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์รถยนต์ หรือวัสดุ สำนักรงานเพื่อประโยชน์ของทาง ราชการเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ๕. ไม่เบียดบัง ยกย่องทรัพย์สินของ ทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือผู้อื่น ๖. ระมัดระวังไม่ให้ทรัพย์สินของทาง ราชการชำรุด เสียหายก่อนเวลาอันควร การซ่อมแซมหรือบูรณะถือเป็น ความจำเป็นต้องกระทำตามความ เหมาะสม	จำนวน เรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต และการใช้ทรัพย์สิน ของทาง ราชการไป เป็น ของ ส่วนตัว หรือนำไปให้ กลุ่ม หรือพวก พ้อง

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่จะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบ ที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง					มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	
งบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง	การจัดซื้อ จัดจ้าง และ การตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ ประกอบการ รายได้ รายหนึ่ง	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่มี การเอื้อ ประโยชน์ให้กับ ผู้รับจ้างรายใด รายหนึ่ง ซึ่ง เสนอ ผลประโยชน์ ส่วนตนให้กับ เจ้าหน้าที่	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่มี ปัญหาทางด้าน การเงิน ขาด คุณธรรม จริยธรรมใน ตนเอง	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การ ปฏิบัติงานของ ข้าราชการ แล ะ พนักงานอย่าง เคร่งครัด ๒.ปฏิบัติตาม ระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อ จัด จ้างและการ บริหาร พัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ระเบียบ/ กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	✓					๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล ให้ข้าราชการ และพนักงาน ปฏิบัติ ตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องไม่มีการฉ้อโกงแสวงหา ผลประโยชน์ การรับผลประโยชน์ การ ใช้อิทธิพลใน ฐานะและตำแหน่ง หน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือ การใช้ ข้อมูลลับในการจัดหาที่มี หน้าที่ ในการจัดหารู้จากการทำงาน หน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำ ให้ เกิดการแข่งขันใน การเสนอ ราคา อย่างไม่เป็นธรรม ๓. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ การ จัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการ รับรอง ตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ ทับซ้อน และส่วนได้เสียใด ๆ กับ ผู้เสนอราคา ตามแบบฟอร์มคำ รับรองที่เทศบาล กำหนด ๔. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้า ข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณที่ มิชอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อ นายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียน	จำนวน เรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต ใน การจัดซื้อจัด จ้างหรือ ตรวจรับ งานจ้าง